

Vydává federální ministerstvo financí ve spolupráci se Státní bankou československou ve vydavatelství *Economia, a. s., Praha*

© federální ministerstvo financí

Adresa redakce: Vinohradská 49,
120 74 Praha 2

Telefon: 253 018 nebo 2110, linka 361

Vedoucí redaktor: Ing. Ivan Kočárník, CSc.

Publishers: Federal Ministry of Finance in Cooperation with Czechoslovak State Bank in Publishing House *Economia, Prague*

© Federal Ministry of Finance

Editor's Office: Vinohradská 49,
120 74 Prague 2, CSFR

Editor in Chief: Ivan Kočárník

OBSAH

- Věra KAMENÍČKOVÁ: O fiskální politice v roce 1992 — a nejen o ní 573
Pavel DVOŘÁK: Exogenní vlivy, rozpočtový deficit a veřejný dluh 578
Aleš BULÍŘ: Monetární kritéria v modelu kompetitivního bankovníctví 591
Rudolf OLŠOVSKÝ: Prostředky MMF — zdroje a jejich užití 610

Finance a úvěr v zahraničí

- Václav VYBÍHAL: Crédit Agricole a její participace na rozvoji francouzského zemědělství 618

Recenze

- Aleš BULÍŘ: Poptávka po penězích (David E. W. Laidler) 623

Informace

- Ludmila NUTILOVÁ: Nové vzdělávací středisko pro pracovníky územních finančních orgánů 628
Informace pro  ten e 628

Uprostřed  isla:

Celoro n  j rejst ik časopisu *Finance a úvěr*

CONTENTS

- Věra KAMENÍČKOVÁ: Fiscal Policy in 1992 (and Further Aspects) 573
Pavel DVOŘÁK: Exogenous Influences, Budget Deficit, and Public Debt 578
Aleš BULÍŘ: Monetary Targets in the Model of Competitive Banking 591
Rudolf OLŠOVSKÝ: Means of the IMF — Sources and Outlays 610

Finance and Credit Abroad

- Václav VYBÍHAL: Cr dit Agricole and Its Participation in French Agriculture Development 618

Book Review

- Aleš BULÍŘ: The Demand for Money (David E. W. Laidler) 623

Information

- Ludmila NUTILOVÁ: New Educational Centre for Tax Authority Officials 628
Information for Readers 628

In the middle of this issue:

Journal Year Index

Redak n  rada: ing. Aleš Bul ř MSc., CSc., ing. Belo Bos k, CSc., Ing. Jozef Dan o, CSc., ing. Miroslav Hrn iř, DrSc., ing. Miroslav Kerouš, ing. Jaroslav Klapal, ing. Ivan Ko arn k, CSc., ing. Antonín Kotulán, CSc., ing. Vratislav Kulhánek, ing. Ivan Mikloš, Vladimír Rudlov k, CSc., ing. Miroslav Purkyně, dr. ing. Dušan Tr ska, CSc., prof. ing. Miroslav Tuček, CSc., ing. Peter Vajda, CSc., ing. Anton Vavro, CSc., doc. ing. Karol Vlachynsk y, CSc., ing. Jaromír Zahradník

Prostředky MMF — zdroje a jejich užití

Rudolf OLŠOVSKÝ*

Mezinárodní měnový fond používá své prostředky k poskytování pomoci jednotlivým členským zemím při profinancování potřeb platební bilance. Prostředky MMF se skládají z vlastních a půjčených zdrojů a z prostředků SDA (Special Disbursement Account). Vlastní zdroje MMF pocházejí z prostředků složených členskými zeměmi (členské kvóty) a představují hlavní zdroj financování. Prostředky složené na účtech SDA jsou především tvořeny splátkami jistiny a úroků z půjček z tzv. „Trust fund“. Tento fond byl založen z původních zlatých kvót členských zemí, resp. z odprodeje tohoto zlata po zrušení zlatých kvót.

ZDROJE MMF

KVÓTY

Každá členská země Mezinárodního měnového fondu má svoji kvótu vyjádřenou v SDR (Special Drawing Rights). Kvóta má základní úlohu při stanovení vztahů členské země k MMF, neboť předurčuje:

- a) výši členského příspěvku do fondu,
- b) volební sílu země,
- c) rozsah finančních zdrojů, které může členská země čerpat v případě potřeby,
- d) podíl členské země na alokaci SDR.

Až do 1. dubna 1978 bylo 75 % členského příspěvku placeno v domácí měně a zbytek ve zlatě. Po tomto datu je částka nepřesahující 25 % členské kvóty splatná v SDR nebo jiné konvertibilní měně stanovené MMF a zbývající částka do výše členské kvóty je placena v domácí měně příslušné členské země.

Základní stanovení kvóty pro nové členy MMF

V době, kdy země žádá o členství v MMF, mise Fondu shromáždí makroekonomická data a propočítá rozmezí členské kvóty. Propoččet je založen na různých

* Ing. Rudolf Olšovský, pracovník SBČS — ústředí Praha

Redakce příspěvek obdržela 1. 10. 1992

rovnících, kde se mění jednotlivé komponenty a váhy. V současné době jsou používány následující rovnice:

– *Reduced Bretton Woods formula*

$$Q = (0,01Y + 0,25R + 0,05P + 0,2276VC) \cdot (1 + C/Y)$$

– *Modified Scheme III formula*

$$Q = (0,0065Y + 0,0205125R + 0,078P + 0,4052VC) \cdot (1 + C/Y)$$

– *Modified Scheme IV formula*

$$Q = (0,0045Y + 0,03896768R + 0,07P + 0,76976VC) \cdot (1 + C/Y)$$

– *Modified Scheme M4 formula*

$$Q = 0,005Y + 0,042280464R + 0,044(P + C) + 0,8352VC$$

– *Modified Scheme M7 formula*

$$Q = 0,0045Y + 0,05281008R + 0,039(P + C) + 1,0432VC$$

kde: Q = kvóta

Y = hrubý domácí produkt

R = průměrné měsíční devizové rezervy (1980)

P = roční průměrné devizové platby (1976–1980)

C = roční průměrné devizové příjmy (1976–1980)

VC = variabilita devizových příjmů definovaná jako standardní odchylka od pětiletého klouzavého průměru v letech 1968–1980

Získaná data jsou pak porovnána s existujícími členskými zeměmi srovnatelné ekonomické síly a výše kvóty je doporučena členy mise. Tato doporučená kvóta je posouzena Výborem Výkonné rady (Executive Board). Po odsouhlasení žádající země jsou předloženy návrhy posouzeny na zasedání celé Výkonné rady a členská rezoluce je postoupena Radě guvernérů (Fund's Board of Governors). Po schválení příslušnou zemí se podepíše smlouva o členství v MMF. Členská země není oprávněna čerpat úvěry od Fondu před splacením členské kvóty v plném rozsahu.

Přehodnocování členských kvót

Smlouva o členství v MMF obsahuje bod o všeobecném přehodnocování členských kvót jednotlivých zemí, které se provádí v časovém intervalu ne větším než 5 let. Rada guvernérů může také kdykoli posoudit požadavek země na zvláštní zvýšení členské kvóty. Mechanismus všeobecného a individuálního zvýšení členských kvót je flexibilní. Hlavním účelem je umožnit vytvářet přiměřenou finanční bázi pro MMF a odrážet růst světové ekonomiky, obchodu a plateb a změny v ekonomické síle jednotlivých zemí a případné zvláštní okolnosti.

V březnu 1987 se začalo uvažovat o deváté všeobecné úpravě členských kvót a 28. června 1990 přijala Rada guvernérů rezoluci o 50%ním zvýšení členských kvót. S cílem umožnit všem členským zemím zvýšení kvót a udržení rovnováhy mezi jednotlivými skupinami zemí bylo rozhodnuto 60%ní zvýšení kvót realizovat u všech zemí v proporcii k jejich současným kvótám a zbytek rozdělit mezi velké členské země ve vazbě na jejich relativní ekonomickou sílu. Např. kvóta Japonska bude zvýšena na stejnou úroveň, jakou bude mít nová kvóta sjednoceného Německa. Obdobně byla dohodnuta stejná výše členské kvóty mezi Francií a Velkou Británií. Konečný termín pro odsouhlasení kvót měl být 31. prosince 1991; k odsouhlasení však nedošlo vzhledem k zatím zamítavému postoji USA. Předpokládá se, že USA schválí zvýšení své kvóty na přelomu roku 1992 a 1993.

Od roku 1962 Mezinárodní měnový fond příležitostně doplňuje své vlastní zdroje půjčkami. Skutečnost, že ne všechny zdroje z členských kvót jsou použitelné v každém časovém období, vede k nutnosti hlídat likviditu MMF. Čtvrtletně se proto vyhotovuje zpráva o rozpočtu na další období a rekapitulují se použitelné zdroje na tzv. hlavním zdrojovém účtu. Použitelné jsou ty měny, jejichž země mají pevnou platební bilanci a otevřenou rezervní pozici u MMF. MMF dodržuje zásadu, že případné čerpání externích zdrojů je pouze dočasné v případě nezbytnosti profinancovat mimořádné potřeby členských zemí, a proto získávání zdrojů z trhu není permanentním procesem při rozšiřování úvěrové angažovanosti Fondu.

Čerpání zdrojů MMF je sledováno Výkonným výborem. Podle strategie přijaté v lednu 1992 by celkový rozsah čerpání zdrojů včetně nedočerpaných rámců úvěrových linek neměl přesáhnout rozmezí 50–60 % součtu všech členských kvót. V okamžiku překročení limitu 50 % jsou přijata taková opatření, která zabrání dosažení 60%ního stropu. K 31. prosinci 1990 činil výše uvedený poměr pouze 19 %.

Všeobecné dohody o půjčce (the general arrangements to borrow)

Cílem sjednání všeobecných dohod o půjčce bylo zabezpečit dodatečné zdroje pro MMF pro zabezpečení likvidity v mezinárodním měnovém systému. Dohody byly původně uzavřeny mezi MMF a průmyslově vyspělými zeměmi v roce 1962. Umožňovaly MMF čerpat prostředky účastnických zemí k financování potřeb kterékoliv z 10 členských zemí dohody. Švýcarsko se přidružilo k této dohodě v roce 1964 a stalo se plnoprávným členem v roce 1984. Od doby založení byla dohoda využita celkem devětkrát, přičemž poslední čerpání bylo realizováno v roce 1978 ze strany USA ve výši 2,3 mld. SDR a splaceno v roce 1983.

Dohoda byla několikrát modifikována a novelizována. Současná výše použitelné částky v rámci všeobecné dohody činí 18,5 mld. SDR na základě revize provedené v roce 1983. Od tohoto roku je možné z této částky používat zdroje i pro země, které nejsou členy dohody, a současně může MMF čerpat zdroje od nečlenů. Podle nových pravidel byla uzavřena dohoda mezi MMF a Saúdskou Arábií v roce 1983 a částka poskytnutá touto zemí činila 1,5 mld. SDR (součást částky 18,5 mld. SDR).

Další dohody o pohotovostním čerpání (other outstanding borrowing agreements)

MMF má i další možnosti pohotového čerpání zdrojů k financování svých potřeb:

- dodatečnou finanční facilitu (supplementary financing facility). Tato dohoda o čerpání byla uzavřena s 13 členskými zeměmi a Švýcarskou národní bankou v roce 1979 za účelem financování výše uvedené facility v celkové výši 7,8 mld. SDR. Splátky půjčky začaly v roce 1980 a byly ukončeny v únoru 1991;
- půjčka na profinancování zvyšujícího se schodku (borrowing to finance enlarged access). MMF uzavřel řadu dohod k financování své politiky „zvyšujícího se schodku“, které nahradily výše uvedené dodatečné finanční facility (SFF). Splatnost půjček vyplývajících z těchto dohod je od 6 měsíců do 7 let. Úrok

placený MMF je variabilní ve vazbě na tržní sazby; je založený na váženém průměru výnosů domácích instrumentů denominovaném v pěti měnách k hodnotovému koši. V roce 1981 začal MMF se střednědobou dohodou o půjčce se Saúdskoarabskou peněžní agenturou v částce 8,0 mld. SDR se splatností do roku 1987. V roce 1984 MMF uzavřel čtyři nové krátkodobé dohody o čerpání v celkové částce 6 mld. SDR se Saúdskoarabskou peněžní agenturou, s BIS, Národní bankou Japonska a centrální bankou Belgie se splatností do 7 let.

FINANČNÍ FACILITY POSKYTOVANÉ MMF

FORMY FINANČNÍ POMOCI

MMF poskytuje finanční pomoc členským zemím ve vazbě na různé aspekty své politiky, které se projevují v typech úvěrových facilit. Úvěrové facility jsou diferencované především podle financování potřeb platební bilance a podle stupně podmíněnosti jejich využití. Tato oblast je limitována tím, že celkový schodek členských zemí je vázán ke zdrojům na účtech „general resources account“ (GRA) a „special disbursement account“ (SDA) spravovaných v tzv. Fund's General Department. Zdroje z GRA jsou poskytovány operativně podle potřeb platební bilance (politika tranší MMF), dále jsou přidělovány facility pro specifické účely (compensatory and contingency financing facility, buffer stock financing facility a extended Fund facility, vysvětlení viz dále) a dočasné facility (např. ropné facility, supplementary financing facility a policy on enlarged access). Pomoc MMF byla původně poskytována pouze formou tranší. Zavedení dodatečných nástrojů a facilit v průběhu let odráželo pružné požadavky členských zemí MMF vyplývající z různých okolností.

Dočasné facility byly poskytovány z půjčených zdrojů. Permanentní facility byly obvykle financovány ze zdrojů MMF, které — jak bylo uvedeno — pocházejí ze složených členských kvót. Zdroje půjčené MMF od členských zemí s velkými tranšemi byly použity pro pomoc menším zemím. Dodatečné zdroje byly získány na základě všeobecné dohody o čerpání General Arrangements to Borrow (GAB). Dočasné a specifické tranše byly vytvořeny především ve prospěch krytí potřeb rozvojových zemí. Dále byly zavedeny facility pro pomoc rozvojovým zemím s extrémně nízkým důchodem (půjčky SAF a ESAF — viz dále).

Když členská země čerpá úvěr od MMF, používá vlastní měnu k nákupu měny jiné členské země nebo SDR z účtu GRA. Výsledkem čerpání úvěru je zvýšení držby jedné měny a současné snížení držby jiné měny nebo SDR. Při splacení úvěru příslušná země vykupuje zpět svoji měnu v SDR nebo v příslušné cizí měně. Zpětné vykoupení domácí měny se obecně předpokládá až v době zlepšení platební bilance a devizových rezerv příslušné země.

Za poskytování úvěrů požaduje MMF poplatky s výjimkou „nákupu rezervní tranše“. Do MMF se platí pevný jednorázový poplatek (service charge) 0,5 % z půjčené částky. Výše tohoto poplatku je odvozena z odhadovaných příjmů a výdajů MMF a bere v úvahu i čistý celoroční výnos. Další poplatek (periodic charge) je diferencovaný podle druhu čerpané facility, přičemž obecně odráží náklady, za které MMF získal prostředky od členských zemí. Tento poplatek je proto blízký tržní úrokové sazbě. Tzv. service charge se neplatí u půjček určených pro nejméně rozvinuté země a periodic charge je stanoven pouze na 0,5 % ročně.

Rezervní tranše (reserve tranche)

Členské rezervní tranše jsou zůstatky kvót jednotlivých zemí u MMF po očištění o prostředky MMF na účtu „general resources account“. Nákupy z rezervní tranše jsou prováděny na základě potřeb platební bilance, ale MMF nemá žádnou možnost jednání členské země v rámci této tranše ovlivňovat. Čerpání rezervní tranše není ani podmíněno plněním ekonomického programu, ani požadavkem zpětného splacení, ani není zatíženo poplatky. Rezervní tranše je z pohledu členské země rezervou, která může být kdykoli využita.

Úvěrové tranše (credit tranches)

Základem úvěrové politiky MMF je poskytování prostředků v tzv. úvěrových tranších. Tranše jsou celkem čtyři a každá je rovna 25 % členské kvóty. Úvěrové tranše mají sloužit k podpoře ekonomických opatření při překonání problémů v platební bilanci příslušné členské země. Na základě ekonomického programu dohodnutého mezi členskou zemí a MMF jsou jednotlivé prostředky uvolňovány ve stanovených intervalech a plnění dohodnutého programu je posuzováno podle kritérií výkonu (performance criteria). Kritéria obvykle zahrnují rozsah domácí emise úvěrů, výsledky obchodní a platební bilance, ale mohou také zahrnovat rozsah schodku státního rozpočtu, zvýšení zahraničního dluhu, změnu ve výši devizových rezerv.

Členská země získává jednotlivé tranše na základě dohody o úvěru zvané stand-by (překlenovací) nebo extended (rozšířená) dohoda. Dohoda má podobu „pohotovostních“ zdrojů, které země může nakoupit k přesně stanovenému datu při plnění sjednaných kritérií. Dohody typu stand-by mohou být uzavřeny až na 3leté období a dohody typu extended mohou pokrývat až 4 roky.

Splácení čerpaných zdrojů se obvykle provádí v 8 čtvrtletních splátkách po 3 letech a třech měsících po datu čerpání s ukončením do 5 let od data čerpání. Předpokládá se, že členská země splatí tyto prostředky dříve, pokud se pronikavě zlepší její platební bilance a devizové rezervy.

Compensatory and contingency financing facility (CCFF)

MMF poprvé emitoval zvláštní facilitu v únoru 1963, tzv. kompenzační finanční facilitu (compensatory financing facility CFF). Od té doby byl účel použití této facility několikrát liberalizován a v srpnu 1988 byla tato facilitu sloučena s tzv. external contingency facility do podoby CCFF.

Účelem vzniku kompenzační facility (CFF) byla pomoc členským zemím při problémech s dočasným snížením exportních příjmů příslušné země způsobených objektivními okolnostmi. Původně bylo důvodem pro čerpání úvěru pouze snížení příjmů z vývozu zboží, ale od srpna 1979 se mohou zahrnovat i snížené příjmy z dopravného a z převodů mezd. Za výpadek exportních příjmů byla považována částka rovnající se rozdílu mezi příjmem v daném roce oproti střednědobému průměrnému příjmu (geometrický průměr pětiletého období se středem ve sledovaném roce). Pro kalkulaci byly použity údaje o realizaci za dva předcházející roky, daný rok a předpověď pro 2 roky následující.

V květnu 1981 bylo rozhodnuto o rozšíření finanční pomoci v rámci této facility i na poklesy v platební bilanci spojené se zvýšenými náklady na dovoz obilovin.

Členské země měly možnost kombinovat jednotlivé faktory při požadavku na čerpání v rámci CFF a obdobně v rámci CCFF, tedy výpadky na straně exportních příjmů v kombinaci se zvýšením nákladů při importu obilovin.

- Členská země v rámci této nové facility může čerpat následující rozsah zdrojů:
- při snížení exportních příjmů 40 % kvóty,
 - při vzniku nepředvídatelných externích objektivních skutečností 40 % kvóty,
 - při zvýšení nákladů spojených s dovozem obilovin 17 % kvóty,
 - dodatečnou částku ke kterémukoli z výše uvedených komponentů do výše 25 % kvóty.

Maximální rozsah zdrojů čerpaných v rámci CCFF je tedy až 122 % kvóty při využití všech komponentů.

V souvislosti s vývojem na Středním východě v polovině roku 1990 Výkonný výbor MMF rozhodl o modifikaci CCFF a rozšíření použitelnosti na dovozy ropy. Toto rozhodnutí umožňuje kompenzovat členskými zeměmi problémy v platební bilanci spojené se zvýšením dovozních cen ropy, ropných produktů a zemního plynu. Současně jsou do propočtu zahrnovány výpadky z exportních příjmů. Členská země čelící problémům spojeným se zvýšením cen dovážené ropy může požádat o kompenzační půjčku až do výše 82 % kvóty (složení je: exportní složka 40 % kvóty, volitelná tranše 25 % kvóty a „obilná“ složka ve výši 17 %, kterou je možné aplikovat jako ropnou složku). Celkový maximální limit pro čerpání v rámci této facility zůstal na úrovni 122 % kvóty. Takzvaná ropná importní složka byla zavedena dočasně na období do konce roku 1991.

Této tranše využila také ČSFR po svém vstupu do MMF v souvislosti s přechodem z rublových na volnoměnové platby za dovozy ropy z tehdejšího SSSR od 1. 1. 1991. Půjčka pomohla utlumit negativní dopady na vývoj volnoměnové platební bilance ČSFR.

Držba prostředků od MMF vyplývající z nákupů v rámci tranše CCFF nemá vliv na možnost nákupu prostředků (čerpání úvěrů) v rámci rezervní a úvěrové tranše. Splátky úvěrů CCFF jsou realizovány čtvrtletně a za tři roky a tři měsíce od data čerpání. Celková délka úvěru je 5 let. Současně se předpokládá, že členská země splatí úvěr dříve v případě podstatného zlepšení platební bilance a devizových rezerv.

Finanční facilitata sezónních zásob (buffer stock financing facility)

Facilitata se poskytuje od června 1969. Účelem je pomoci členským zemím při financování potřeb platební bilance spojených se sezónním výkyvem cen při zvyšování mezinárodních zásob primárních produktů. Zvyšování zásob je rozloženo tak, aby utlumilo fluktuaci exportních cen, a tak se redukovalo nebezpečí proměnlivosti výše exportních příjmů. Celková částka úvěru v rámci této facility nesmí překročit 45 % členské kvóty a neovlivňuje možnost čerpání úvěru z rezervní a úvěrové tranše. MMF v současné době používá tuto tranši k „tlumení nárazů“ spojených se zásobami cínu, kakaia, kaučuku a cukru.

Rozšířená facilitata Fondu (extended Fund facility)

Rozšířená facilitata je poskytována od září 1974. Důvodem zavedení je jak prodloužení časové délky, tak zvýšení částky úvěru poskytovaného v rámci úvěrové tranše. Je určena pro země s problémy v platební bilanci, jež vyplývají ze strukturální nerovnováhy ve výrobě, obchodu a cenách, nebo pro země, které nemohou uplatňovat aktivní politiku hospodářského rozvoje vzhledem k problémům v platební bilanci. Úvěry v rámci této facility mohou dosáhnout až 140 % kvóty, obvykle na období tří let a výjimečně na období čtyř let, a jsou dodatečnými zdroji pro členské země, které čerpaly první úvěrovou tranši. Celkový rozsah čerpání

úvěru v rámci úvěrové tranše a rozšířené tranše nemůže přesáhnout 165 % kvóty. Splátky jsou realizovány ve 12 pololetních částkách s odkladem první splátky čtyři a půl roku a se splatností do 10 let při čerpání běžných zdrojů MMF. Při čerpání zdrojů, které si MMF půjčil, je splatnost 7 let s odkladem první splátky tři a půl roku v osmi pololetních splátkách.

Součástí žádosti o čerpání úvěru v rámci rozšířené facility je obecný hospodářský program pro celé období čerpání úvěru a detailní program pro nejbližších 12 měsíců.

Politika zvyšování schodku (enlarged access policy)

Tato facility je uplatňována od května 1991 a je dočasná. Nahrazuje doplňkovou finanční facility po vyčerpání všech zdrojů. Účelem je poskytnout pomoc členským zemím, jež čelí velkým platebním problémům, které přesahují možnosti ekonomiky, a u nichž výše jejich členské kvóty je také ve vztahu k těmto potřebám nedostačující. Tato facility je používána pouze na podporu ekonomických programů v podobě překlenovacích úvěrů v částkách pohybujících se na hranici horních úvěrových tranší nebo v podobě rozšířených facilit (viz předchozí bod). Částka pomoci v rámci této politiky je podmíněna věcným a časovým postupem, který je čas od času upravován MMF. Současně platný postup stanovuje limity:

- pro překlenovací úvěr a rozšířený úvěr 90/110 % kvóty ročně a 270/330 % po dobu tří let;
- celkový strop je 400/440 % kvóty a tento limit může být překročen jen za výjimečných okolností.

Pomoc v rámci facility zvyšujícího se schodku je financována z vypůjčených zdrojů ve spojení s běžnými zdroji MMF, přičemž vlastní a půjčené zdroje jsou v poměru 2:1. Splátky půjčených zdrojů jsou prováděny v osmi pololetních splátkách, s odkladem první splátky 3,5 roku a se splatností do 7 let. Úroky spojené s čerpáním zdrojů MMF se promítají do nákladů, které platí příslušná členská země.

Strukturální vyrovnávací facility (structural adjustment facility)

V březnu 1976 byla založena nová facility k poskytování pomoci v oblasti platební bilance rozvojovým zemím za zvýhodněných úvěrových podmínek. Poskytování této facility je omezeno na 62 zemí (největšími z nich jsou Čína a Indie). Podmínkou pro poskytnutí úvěru je zpracování tříletého hospodářského programu společně s MMF a Světovou bankou, ve kterém jsou uvedena makroekonomická opatření na zlepšení platební bilance.

Výše úvěru může dosáhnout 70 % členské kvóty a je čerpána po dobu tří let v částkách 20, 30 a 20 % ročně. Zdroj pro tyto půjčky byl vytvořen z prostředků získaných prodejem zlata držaných Fondem. Úroková sazba je 0,5 % ročně, odklad první splátky je 5,5 roku a splatnost úvěru 10 let.

Zvýšená strukturální vyrovnávací facility (enhanced structural adjustment facility)

Facility byla založena v prosinci 1987 a umožňuje čerpat úvěry nejchudším rozvojovým zemím. Opět se vztahuje na 62 zemí světa. Rozdíl oproti předchozí facility je ve způsobu sledování použití půjček a způsobu získání zdrojů a příspěvků

od vyspělých zemí. Rozsah úvěru jednotlivé zemi činí 250 % členské kvóty, výjimečně až 350 %. Úvěrové podmínky jsou stejné jako u strukturální vyrovnávací facility.

ROZSAH ČERPÁNÍ ÚVĚRŮ OD MMF

Z výše uvedeného vyplývá, že maximální možné čerpání prostředků od MMF jednotlivou členskou zemí nemůže obvykle přesáhnout částku ekvivalentní 550/607 % členské kvóty. Současně maximální úroveň držby domácí měny od příslušné členské země MMF nemůže přesáhnout 650/707 % členské kvóty. Výjimkou je pomoc poskytovaná rozvojovým zemím v rámci strukturální vyrovnávací facility.

V případě ČSFR činí kvóta 590 mil. SDR (předpokládané zvýšení na 847 mil. SDR), tj. celkový rozsah půjček může dosáhnout 3,3 mld. až 3,5 mld. SDR. K 30. 10. 1992 čerpala ČSFR od MMF celkem 1,2 mld. SDR v rámci tranše CCFF a formou překlenovacích úvěrů.

SUMMARY

Means of the International Monetary Fund — Sources and Outlays

The sources available to IMF to provide an aid to different member-countries for improvement of their respective balance of payments are briefly described in the first part. First of all there are own IMF sources which are represented by quotas (a mechanism of quota prescription is included), and loans. Second part aims to particular financial facilities provided by the IMF. Different forms of financial aid, the maximum limit for provision of facilities as a percentage of member-countries quota, and finally the total available amount of credit from the IMF are presented in the final part of this article.